

A képzőművészet útjai

Írta: Iványi-Grünwald Béla,
festőművész

*

A művészet jelen problémái sok vonatkozásban a művészet jövőjének kérdésével függnek össze.

Hiszen a művészi harcokban igen gyakran történik a művészet jövőjére való hivatkozás.

Sűrűn hallani, hogy ez vagy amaz a jövő iránya, tehát maguk a művészek is — talán inkább vitáikban, mint alkotásaikban — a jövőre gondolnak. A jövőnek, mint túlértékelt tényezőnek, talán sok esetben zavaró hatása is van

Azt hiszem, sokkal célravezetőbb, ha kissé megállunk a jelenben, még a vitatkozás terén is, hiszen alkotásainkon keresztül úgyis a jelenben élünk. A ma sok új problémát vetett föl, amire régebben nem is gondoltak. Ez figyelmeztetés lehet arra nézve, hogy a jövő művészete nem is az lesz, amire e pillanatban gondolunk. A jövőre való állandó hivatkozás tulajdonképpen merénylet az emberi és az isteni lehetőségekkel szemben, amiknek kiszámítása kissé a régi horoszkóp-csinálók és jóvendőmondók módszerére emlékeztet, nem méltányolva eléggé azokat <a lehetőségeket, amelyekkel a művész, akinek a fantázia az eleme, mindig kell hogy számoljon. Inkább a jelen szempontjai és követelményei szerint *legyen erősebb kontroll, merészség, kiutat teremtő fantázia, mintsem örökös jövőbelátás*. A jelenben iparkodjunk gyönyörű konstrukciókat csinálni s *elképzeln*, nem pedig ki-

élni magunkat a jövő megfestésében. Emlékezzünk csak: annakidején hogy esküdtek a szecesszióra — és ma már hírmondói sem élnek. Nem tudom, mi a nagyobb baj: mindig a múltban élni, vagy sohasem venni tudomásul az újítások tömegét?

Mivel épp a szecesszióról beszéltünk, itt van például a legújabb stílusú modern művészet, amely a szecessziós próbálgatásokkal semmi szerves kapcsolatban sincs. Hogy nem vagyunk föltétlenül optimisták minden olyan kísérlettel szemben, amely a jövőre hivatkozik, korántsem jelenti azt, hoigy a ma problémákat kereső és újító törekvésekkel szemben megértés nélkül állnánk. Kapcsolódjunk bele minden modern törekvésbe, de ebben csak a mostani szempontjaink legyenek irányadók. Ezeket pedig mindenki saját egyéni felfogása, temperamentuma és meggyőződése szerint alkossa meg. Mert tudjuk, hogy a művészetben az egyéni tényezőknek igen nagy szerepük van, sokkal fölemelőbb érzés a jelen szavát követve alkotni, — hiszen ez a jövő lehet!

Ami speciálisan a mai magyar képzőművészet problémáit illeti, sok kitűnő tehetséggel rendelkezünk és sok értékes próbálgatást látunk. Nagy felkészültségű művészgárda nőtt fel a szemünk láttára. Az volna kívánatos, ha az új tehetségekkel intenzíven foglalkoznánk addig a pontig, amíg kifejthetik képességeiket. Semmiféle újítással sem szabad szembe szállni a közönségnek, sőt a hivatalos körök is inkább támogassák, mintsem megnehezítsék kibontakozásukat, mert hiszen ezek az újítások talán már a jelen problémái. S ezekről bármennyire különböző felfogások is lehetnek, se arra ne hivatkozzunk, hogy *valami*

a jövő útja nem lehet, sem valami szokatlannak látszó jelenséggel ne szálljunk szembe, csak azért, mert azt idegennek, vagy nem kívánatosnak tartjuk.

A képzőművészet mai válságos helyzetében nálunk két irányzat van kialakulóban: *a neoklasszicizmus és a kolorisztikus törekvés*, szemben a teljében meddőnek mondható spekulatív és idegeneket majmoló, semmi egyéni temperamentumot sem érzető törekvéssel, másrészt egy régieskedő, fáradt, kimúlt piktúrával. Én egyénileg a kolorisztikus piktúrához állok közelebb, sőt véleményem és érzésem szerint a kolorisztikus művészet talán inkább megfelel a magyar temperamentumnak, de tudomásul kell vennünk a most kialakuló neoklasszicizmus megjelenését is. Nem tudom még megmondani, hogy ez a két törekvés egymással párhuzamos vonalban fog-e fejlődni, vagy talán egyik a másik rovására előretör. De esetleg az is megtörténhetik, hogy egymáshoz közeledve, valami *egészen sajátos, érdekes piktúra fog megszületni belőle*, amely új csapásokon fogja a világművészet széles országújtára vinni a magyar művészetet.

V

A tévedéshez ezer út vezet: az igazsághoz csak egy.
(Rousseau)

*

Minden igazán nagy dolog lassú, észrevétlen növekedéssel valósul meg.
(Seneca)